

Huvudman

Skellefteå kommun
utbildningocharbetsmarknad@skelleftea.se

Beslut

Datum 2026-06-22

Dnr SI 2025:7701

Sida 1 (8)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola, Furuskolan i Skellefteå kommun; nu fråga om uppföljning av beslut daterat den 29 januari 2026

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 och 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Skellefteå kommun avseende brister rörande beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång samt erbjudande om modersmålsundervisning. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning under ledning av lärare samt studiehandledning på modersmålet.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2026 genomfört en tillsyn av Furuskolan i Skellefteå kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande erbjudande om modersmålsundervisning, särskilt stöd, undervisning under ledning av lärare, studiehandledning på modersmål, extra studietid och svenska som andraspråk i lågstadiet.

Skolinspektionen har den 29 januari 2026 beslutat att förelägga Skellefteå kommun att senast den 29 april 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande erbjudande om modersmålsundervisning, särskilt stöd, undervisning under ledning av lärare samt studiehandledning på modersmål.

Skellefteå kommun har den 28 april 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har vid uppföljningen även genomfört intervjuer med specialpedagog och biträdande rektor för mellanstadiet.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Skellefteå kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Erbjudande om modersmålsundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 29 januari 2025 att verksamheten vid Furuskolan inte uppfyllde författningarnas krav avseende erbjudande om modersmålsundervisning. Huvudmannen förelades därför att se till att erbjuda elever modersmålsundervisning. I detta ingick att informera elever och deras vårdnadshavare om rätten till modersmålsundervisning och hur den anordnas på skolan.

Av huvudmannens redovisning framgår att elever som läser svenska som andraspråk kontinuerligt följs upp och utreds för att bedöma om deras behov kvarstår eller om en omprövning till ämnet svenska är aktuell. I samband med dessa omprövningar kontaktas även elevens vårdnadshavare för uppföljning. Vid dessa tillfällen informerar skolan om rätten till modersmålsundervisning, vilket sker årligen i maj. Frågan om modersmålsundervisning kan även aktualiseras vid andra tillfällen om behovet uppmärksammas i andra sammanhang.

Huvudmannen uppger i ett yttrande att en översyn av rutinerna för erbjudande om modersmålsundervisning ska genomföras.

Rättslig reglering

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i det språket om det är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper

i språket. En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk (10 kap. 7 § skollagen).

Skolan ska klargöra för elever och vårdnadshavare vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har ([SKOLFS 2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 22, avsnitt 1 Rättigheter och skyldigheter).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten fortsatt inte uppfyller författningarnas krav avseende erbjudande om modersmålsundervisning genom att informera elever om rätten till modersmålsundervisning och hur den anordnas på skolan.

Av utredningen framgår visserligen att elever som läser svenska som andraspråk årligen informeras om rätten till modersmålsundervisning. Vidare framgår att information om modersmålsundervisning kan aktualiseras även i andra sammanhang om behov uppmärksammas. Utredningen visar dock att inte alla elever informeras om rätten till modersmålsundervisning och hur den anordnas på skolan, vilket är en brist. Skolinspektionen vill understryka att även andra elever, som varken är nyanlända eller läser svenska som andraspråk, kan ha rätt till modersmålsundervisning. Det är därför viktigt att erbjudandet går ut till alla elever.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 29 januari 2025 att verksamheten vid Furuskolan inte uppfyllde författningarnas krav avseende särskilt stöd. Skellefteå kommun förelades därför att se till att för varje utredning som färdigställs se till att rektorn, eller den rektor överlätit beslutanderätten till, fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte upprätta åtgärdsprogram. Vidare förelades huvudmannen att se till att elever som, enligt en utredning om särskilt stöd, är i behov av särskilt stöd ges det i enlighet med elevens behov. Slutligen förelades huvudmannen att se till att beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång endast fattas om det finns stöd för åtgärden och dess omfattning i en utredning om särskilt stöd.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att tre elever har anmälts vara i behov av särskilt stöd under perioden den 29 januari – 24 april 2024. För samtliga elever har åtgärdsprogram upprättats.

Huvudmannen har inkommit med åtgärdsprogram för två elever som har enskild undervisning och anpassad studiegång. I det ena åtgärdsprogrammet framgår att biträdande rektor har beslutat om enskild undervisning samt anpassad studiegång, medan det i det andra anges att insatser i form av enskild undervisning har beslutats av biträdande rektor.

Av intervjuer med biträdande rektor och specialpedagog framgår att skolan numera kan tillgodose elevernas behov av särskilda stödinsatser. Specialpedagogen uppger vidare att samtliga elever med beslutade åtgärdsprogram får det stöd de behöver och som framgår av beslutade åtgärdsprogram. Specialpedagogen redogör även för innehållet i de nuvarande aktiva åtgärdsprogrammen och bekräftar att samtliga åtgärder genomförs för eleverna.

Av huvudmannens inkomna yttrande framgår att det har konstaterats att det finns brister i de ingivna åtgärdsprogrammen, bland annat att det är biträdande rektor som felaktigt fattat beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång. Huvudmannen kommer därför att föra en dialog med rektor för att säkerställa att nya åtgärdsprogram upprättas där identifierade brister åtgärdas.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § kan rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn

eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) (3 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav avseende beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång.

Av utredningen framgår att det är de biträdande rektorerna som fattat beslut om dessa särskilda stödåtgärder, vilket är en brist. Beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång ska fattas av rektorn och det finns ingen möjlighet att överlåta beslutanderätten till någon annan.

Skolinspektionen ser positivt på att huvudmannen har uppmärksammat detta och kommer att föra en dialog med rektor för att åtgärdsprogrammen ska följa författningarnas krav samt att nya åtgärdsprogram ska upprättas för eleverna.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller att rektorn efter avslutad utredning om särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller inte upprätta åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer också att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende att elever som, enligt en utredning om särskilt stöd, är i behov av särskilt stöd ges det i enlighet med elevens behov.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § första punkten skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa. Skellefteå kommuns verksamhet vid Furuskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller erbjudande om modersmålsundervisning.

Skolinspektionen bedömer vidare vad gäller erbjudande om modersmålsundervisning att det framgår av utredningen att elever som läser svenska som andraspråk ges systematiserad information om rätten till

modersmålsundervisning och hur den anordnas på skolan. Det framgår dock att andra elever inte ges sådan information förutom om det framkommer att det finns behov. Skolinspektionen bedömer bristen som ringa och finner därför skäl från att avstå från att ingripa. Skolinspektionen förutsätter dock att huvudmannen i fortsättningen säkerställer att även andra elever, som inte är nyanlända eller föremål för svenska som andraspråk, också informeras om rätten till modersmålsundervisning och hur den anordnas på skolan.

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § andra punkten skollagen avstå från att ingripa om huvudmannen vidtar nödvändig rättelse. Skellefteå kommuns verksamhet vid Furuskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd.

Utredningen visar att biträdande rektor har fattat beslut om särskilda stödåtgärder i form av enskild undervisning och anpassad studiegång. Huvudmannen har i yttrande konstaterat att det fortsatt finns brister i de ingivna åtgärdsprogrammen och dess utformande. Huvudmannen har redogjort för konkreta åtgärder som ska vidtas för att säkerställa att nya åtgärdsprogram upprättas. Skolinspektionen bedömer därmed att huvudmannen genomför nödvändiga rättelser för att åtgärda bristerna avseende beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning under ledning av lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 29 januari 2025 att verksamheten vid Furuskolan inte uppfyllde författningarnas krav avseende att undervisningen bedrevs under ledning av lärare i ämnena musik och bild. Skellefteå kommun förelades därför att se till att det är lärare som ansvarar för och bedriver undervisningen.

Huvudmannen har i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkommit med anställningsavtal för den personal som undervisar i musik och bild vid Furuskolan. Av anställningsavtalen framgår att personerna innehar tidsbegränsade anställningar som lärare med en sysselsättningsgrad som motsvarar den tid de bedriver undervisning. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att huvudmannen inför läsåret 2026/27 avser ordna bemanningen i ämnena musik och bild med legitimerad och behörig personal inom huvudmannens egen organisation.

Rättslig reglering

Undervisning ska bedrivas under ledning av lärare. Med undervisning avses de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Lärare eller förskollärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga (2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang framhålla att huvudregeln är att undervisning ska bedrivas av lärare som har legitimation och är behöriga för den undervisning de bedriver. Skolinspektionen förutsätter därför att Skellefteå kommun, i enlighet med gällande författningskrav, inför höstterminen 2026 har vidtagit åtgärder för att rekrytera legitimerade lärare i de ämnen där undervisning för närvarande bedrivs av personal utan lärarlegitimation.

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 29 januari 2026 att verksamheten vid Furuskolan inte uppfyllde författningarnas krav avseende studiehandledning på modersmål. Huvudmannen förelades därför att se till att de elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får det i de ämnen de har behov av.

Av huvudmannens redovisning framgår att de två elever som bedömdes vara i behov av studiehandledning på modersmålet inte längre har sådana insatser. Rektorn uppger att hen inte vet varför insatserna avslutades med att det förmodligen gjordes med anledning av att en av eleverna bytt skola under vårterminen och att den andra eleven från och med hösten 2026 kommer studera vid en annan skola.

Huvudmannen har i samband med sitt yttrande inkommit med information om att det ska följas upp varför de två elevernas studiehandledning

avslutades. Vidare uppger huvudmannen att en översyn av rutinerna för studiehandledning på modersmålet ska genomföras för att undvika liknande situationer i fortsättningen.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Skellefteå kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller studiehandledning på modersmålet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Lisa Naudot Bergh

Beslutsfattare
Signerat av: Lisa Naudot Bergh

X Wilma Trohagen

Föredragande
Signerat av: Wilma Trohagen